

„Górka Jasia”

Płazy - gatunki chronione Amphibians - protected species

Rzekotka drzewna (*Hyla arborea*)

Cechuje się zielonym, szarym, brązowym lub żółtawym ubarwieniem, które potrafi zmieniać w zależności od otoczenia. Ubarwienie ma charakter maskujący, siedząca na liściach czy gałązkach roślin rzekotka staje się prawie niewidoczna. Opuski palców rzekotki wierzczą przylgi ułatwiające wspinanie się po drzewach. Rzekotka preferuje doliny rzeczne porośnięte łgami, gładkim rieką, czy lasem mieszanym. Lubu obszary obfitujące w kaluze i stawy, trzcinowiska, oczka wodne. Jej siedliskiem są też skraje lasów - zwłaszcza nasłonecznione, wilgotne łąki, parki, ogrody. W porze godowej samiec demonstruje żółto-brązowy nieparzysty worek rezonansowy mieszczący się na podgardziu, rozciąga też modzle na kciukach. Rzekotka drzewna rozmnaża się w różnorodnych zbiornikach wód stojących. Zmija się drobnymi bezkręgowcami, głównie owadami (zwłaszcza chrząszczami) i pajęczakami. Zmija zaprzębana w słanie na dnice zbiornika wodnego lub w ziemi w wilgotnym miejscu. Rzekotka drzewna wykazuje dużą wrażliwość na zmiany w środowisku wpływające na fragmentację lasów, zapajników łąk, jak również osuszenie i zamieszczanie mokradł. W Europie zachodniej jej liczebność obniża się, co ma związek ze zmianami w środowisku, spowodowanymi działalnością ludzką.

OC LC

Kumak nizinny (*Bombina orientalis*)

Kumak nizinny jest płazem o drobnej budowie ciała, wyglądem zewnętrznym bardziej przypominającym miniaturową ropuchę, niż żabę. Skóra na jego grzbiecie w kolorze szarym lub oliwkowo-brunatnym pokryta jest dużymi gruczałkami jadowymi i słuzowymi. Charakterystyczne u kumaków nizinnych jest ubarwienie brzucha w jasnoniebiesko-czerwone lub pomarańczowe plamy na popielitym tle, oraz niewielkie plamki białego koloru szczególnie na bokach ciała. Skóra kumaka, nawet przy niewielkim podrażnieniu wydziela gęsty, pienisty się śluz. Jed w nim zawarty jest trujący dla zwierząt i człowieka. Kumak jest aktywny zarówno w dzień, jak i w nocy. Czasami zdarza się, że napotyka na łące i wystraszony kumak odwraca się na bruch i nieuchomie, prezentując odrażające ubarwienie. Jest to jego zachowanie obronne - sygnał jadowitości dla drapieżników. Kumak odzywa się głównie larwami i postaciami dorosłych owadów wodnych, pajęczaków i skorpionów. Jesienią, gdy temperatura wody spadnie poniżej ok. 10°C, kumaki opuszczają zbiorniki wodne i wycychają na łące w poszukiwaniu miejsca na zimowanie. Na sen zimowy wybierają nory ziemne, gdzie zimują na głębokości ok. 50 cm, zwykle gromadnie, często wspólnie z ropuchami i traszkami. Różnica pomiędzy samcami i samicami są niewielkie. Główną cechą odróżniającą samca jest obecność rezonatorów, umożliwiających mu w okresie godowym wydławanie donośnych dźwięków. Podczas godów samiec wydaje donośne dźwięki "hum, kum". W Polsce występuje na całym niżu. Jest pospolity, nigdzie jednak nie występuje w dużych skupiskach. Granica jego pionowego zasięgu wynosi 400 m n.p.m. Jest płazem typowo wodnym. Całe życie spędza w wodzie. Na łące spotkać go można jedynie wtedy, gdy wysycha zbiornik wodny, w którym przebywał. Wówczas podążymy wędrówkę w poszukiwaniu następnego zbiornika. Jeśli już znajdzie zbiornik wodny, przebywa w nim całymi latami. W tych samych zbiornikach, gdzie żyje, odbywa też gody.

OC LC

Żaba moczarowa (*Rana arvalis*)

Należy do grupy żab brunatnych. W Polsce występuje dość pospolicie, ale wyłącznie na niżnach. Wykazuje większe od pozostałych gatunków żab występujących w Polsce przystosowanie do życia w środowisku łąkowym. Jest bardziej wytrzymała na brak wody. Żyje się dżozownicami, ślimakami, pajęczakami, owadami. Zimuje na łące w różnych rodzajach ziemnych wędrówkach pod korzeniami drzew, gałęziami, pod darnią łąk. Budzi się w marcu i rozpoczyna wędrówkę do najbliższych zbiorników wodnych by odbyć gody i złożyć jaja. U żaby moczarowej dymorfizm płciowy jest wyraźny - godujący samiec ma na palcach przednich kończy duże czarne modzle. Godowe, wystraszony rezerwatary i obwisłe fałdy skórne. Pojawia się u niego szata godowa - grzbiot i boki ciała ubarwienie są wtedy na kolor jaskrawoniebieski. U samicy brak szaty godowej. Samce podczas godowania wydają donośne głosy są przy tym bardzo ostre - zaniepokozone szybko milkiem lub krzyg się. W Polsce jaja składane są pod koniec kwietnia, gdy temperatura wody osiągnie 10°C.

OC LC

Ropucha zielona (*Bufo viridis*)

Wyróżnia się ubarwieniem - jasny, szarozółty grzbiot ropuchy zielonej pokrywany ciemnozielone plamki o nieregularnym kształcie oraz czerwone kropki - gruczoły jadowe. Brązowa strona ciała jest jednolita lub pokryta plamkami koloru szarego. Samce są większe niż samice. Czynny jaja. Stawy samca ma na spodzie przednich rąk modzle stawowych. Rozmnaża się w środowisku wodnym, mogą to być stawy, jeziora, odrogni i strumienia, nawet rowy i kaluze. Sezon rozrodu rozpoczyna się gdy temperatura wody osiągnie 10°C (najczęściej w kwietniu). Samce mają rezonatory u dołu jamy gębowej. Nawodowania samców zaczyna się po zmierzchu określane są jako „nir-nir-smir”. Ropucha zielona preferuje miejsca nasłonecznione, zamieszkuje tereny trawiste, stępy i takie góry, zakrzaczka, zadrzewienia. Dobrze nadzi sobie w środowiskach zmienionych działalnością ludzką, jak parki i ogrody. Lepiej niż większość płazów znosi suszę - umiera dopiero po stracie połowy wody swego ciała. Prowadzi nocny tryb życia, dzień spędza zwykle w kryjówek. Jest zwierniejsza od ropuchy szarej, przemieszcza się za pomocą skoku. Poluje na owady - w tym chrząszcze, pajęki, ważną częścią jej diety stanowią mrówki. W miastach ropuchy zielone gromadzą się pod lampami, by polować na zabłone światłem owady.

OC LC

Ropucha szara (*Bufo bufo*)

Jest największą z ropuch żyjących w Polsce. Ciało ropuchy szarej jest krepie, masywne, skóra grzbiotu w odcieniach brązu i szaroci jest chropowata - pokryta licznymi brodawkami. Z tyłu głowy ma duże gruczoły jadowe. Dymorfizm płciowy zaznacza się u niej pod względem wielkości ciała - samce są wyraźnie mniejsze od samic. Ubarwienie godowe nie występuje. W Polsce spotykana jest na terenie całego kraju - często w lasach, na polach, w ogrodach. Unika terenów bardzo suchych i podmokłych, do wody wchodzi tylko podczas godów. Gody rozpoczyna na początku kwietnia. Samce stają się wtedy agresywnie. Pojawiają się u nich w tym okresie czarne modzle godowe na trzech pierwszych palcach przednich rąk. Ich głos jest słaby ze względu na brak rezonatorów. Ropucha szara prowadzi wieczorny i nocny tryb życia. Podczas łowów z rygiu chodzi unosząc ciało nieco nad ziemię. Skokami porusza się niespodziewanie - tylko w razie konieczności ucieczki. Jest bardzo żarłoczna. Żyje się dżozownicami, nagimi ślimakami, owadami, pajęczakami, czasem kowli inne płazy, gady, małe gryzonie i pisklęta ptaków. Jest jednym z nielicznych zwierząt zjadających samowłasnica. Zjada też roztocze i osy, na których jed nie jest szczególnie wrażliwa. Silnie przywiązuje się do miejsca - dzięki dobrej orientacji w przestrzeni, po polowaniu wraca do swej stajki kryjówek. Dorośle ropuchy mają niewielu wrogów naturalnych, polują na nie jedynie żarłoczki, rzadziej sowy. Do obrony przed drapieżnikami wykorzystuje gruczoły jadowe, które znajdują się na skórze. Zimuje zaprzębana w ziemi, czasem w pniakach.

OCz LC

Traszką zwyczajną (*Lissotriton vulgaris*)

Jest gatunkiem płaza ogoniastego z rodziny salamandrowatych. Ubarwiony jest w odcieniach brązu z czarnymi plamkami. U obu płci białe wodzka ciała przez brodzek grzbietu maśki fałd skórny. Samiec posiada rozpostoczonej się potrodo grzbiotu i ogona karbowany grzbiot oraz bony pławne na tylnych łapkach, dobrze rozwinięte zwłaszcza w okresie godowym. Przybranie on też wtedy szatę godową - na bokach jego ogona a nieza i grzbiotu pojawiają się podłużne niebieskie pasy. Brązowa powierzchnia ciała przyjmuje zabarwienie jasnozielone z białym przez środek czworowym pasmem, a całe ciało pokrywa się ciemnymi plamkami. Jest gatunkiem ziarno-wodnym. Większą część życia spędza na łąkach. Preferuje nizinny, występuje w zarostach przywodnych, na łąkach. Rozród przebiega w wodzie. Zapłodnienie poprzedza taniec godowy samca, po nim zaś następuje składanie jaj przez samkę. Kóra zwija je w licie rodni wodnym. Po zakończeniu godów wychodzi na ląd. Jej środowiskiem życia stają się wówczas łąki, zarosła nadrzeczne, lasy mieszańe i łączyste, pola uprawne, parki. Podczas przebywania na łąkach żeruje w nocy. W dzień ukrywa się pod kamieniami, kłodami drzew, w jamach ziemnych i innych kryjówek. Na łące posusza się wolno, nie jest w stanie uciec drapieżnikom. Jej jedyną obroną są skórne gruczoły jadowe wytwarzające wydzielnie o silnym nieprzyjemnym zapachu stęchłizny i plekajacy smaku. Żyje się dżozownicami, ślimakami bezkręgowcami, pajęczakami, owadami i roztocznymi. Zimuje przeważnie na łące zwykle gromadnie w pobliżu zbiorników wodnych, wciągając się do różnych nor, jam ziemnych, pniak.

OCz LC

Żaba wodna (*Rana esculenta*)

Jest płodnym mieszańcem żaby jaskółkowej i żaby śmiejskiej. Wykazuje wiele cech pośrednich między tymi dwoma gatunkami. Żyje zazwyczaj we wspólnych populacjach z żabami jeziorkowymi. W Polsce jest pospolita na niżach. Należy do grupy tzw. żab zielonych stale przebywających nad wodami. Jest gatunkiem dziennym. Regularnie odbywa wędrówki wodną z miejsc rozrodu, jesienią z powrotem do miejsc zimowania. Zimuje gromadnie zaprzębana w mulu lub pod warstwą resztek roślinnych w niezamarzających do dna zbiornikach wodnych. Zielone ubarwienie żaby wodnej jest typowym ubarwieniem ochronnym. Jej część grzbietowa przypomina licie dęsto zimnowodnego. Dymorfizm płciowy jest dobrze zaznaczony. W okresie godowym grzbiot samca staje się bardziej żółty, na pierwszych palcach przednich odnóży samców występują modzle godowe. Samce mają dwa rezonatory rozmieszczone symetrycznie po bokach głowy. Pozywienie żab wodnych są przede wszystkim owady dziennie muchówki (z wyjątkiem komarów), błonkoskrzydłe - głównie mrówkowate i pszczołowate, chrząszcze łąkowe. Żaba wodna słabo reaguje na użądlenia pszczoł (szaszły modziej) - często ma kilka żądeł w języku. W młodszych stadiach jada dżozownice, pajęki, wazki, ślimaki, nawet kijanki żab, również własnego gatunku. W Polsce gody przypadają na połowę maja - w tym okresie samce żaby wodnej tworzą nad wodami chóry wydając gromadnie charakterystyczny głos - rechot, ze zwracającą uwagę powtarzającą się sylabą "err".

OCz LC

Żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*)

Wraz z żabą śmiejską i żabą wodną wchodzi w skład kompleksu żab zielonych. Łączy je hybridogeniza - żaba wodna stanowi mieszańca dwóch pozostałych, do efektywnego rozrodu wymagając przynajmniej jednej z populacji macierzystych. Cechuje się szerokim zasięgiem występowania. W Polsce jest pospolita, osaga wysokości do 800 m n.p.m. Niezależnie od pory roku nie oddala się od zbiornika wodnego. Wśród żab zielonych wyróżnia się niewielkimi rozmiarami i preferowaniem mniejszych zbiorników wodnych, jednak pewne rozpoznanie gatunku wymaga zwykle użycia specjalistycznego klucza, a często jest niemożliwe. Pod względem ubarwienia bardzo przypomina żabę wodną. Występuje u niej dymorfizm płciowy. Samiec nie dobieganie rozmiarami samic, odróżnia się też nie wielkimi rezonatorami - kłopoty po przednią część grzbiotu. Godujący samiec nakłada się na powierzchnię zbiornika wodnego i nogami rozpostawionymi oraz wyrażoną głową i workami rezonansowymi, walek partnerkę odgłosom godowym zapożyczonym jako „koak”. Chorałe koncerty samców odbywają się najczęściej wieczorem. Żaba jeziorkowa zachowuje aktywność na dnia, spędzając czas na nasłonecznionych brzegach. W obliczu niebezpieczeństwa ucieka jednym skokiem do wody. Żyje się owadami, szczególnie muchówkami przylatującymi nad zbiorniki wodny, kręgowcami (w tym płazami ogoniastymi). Zimę spędza w mulu - zbiornika wodnego lub na łące w miejscach o dużej wilgotności. Zagrożenie dla tego gatunku stanowi utrata siedliska na skutek rozwoju rolnictwa, urbanizacji, osuszenia i zamieszczania zbiorników wodnych.

OCz LC

Żaba trawna (*Rana temporaria*)

Podobnie jak żaba moczarowa, żaba trawna należy do tzw. żab brunatnych, nazwa ta bierze się od koloru skóry tych zwierząt. Występuje w Polsce na terenie całego kraju w różnych siedliskach, zwłaszcza w lasach, na łąkach, torfowiskach, w ogrodach, parkach miejskich. Rozmnaża się w płytkich zbiornikach wodnych. Zimuje gromadnie w wodzie, zaprzębana w mulu w grupach liczących nawet kilka tysięcy osobników. Nie licząc okresu rozrodczego i hibernacji, wędruje łąkowo tryb życia, jej aktywność przypada na zmierzchu i noc, w okresie godowym obejmuje także dzień. Jest odporna na zimno i niekorzystne warunki atmosferyczne, spotyka się ją od marca do listopada. Poluje o zmierzchu i nocy. Żyje się dżozownicami, ślimakami, owadami, pajęczakami. Jest najpospolitszą żabą Europy. Rozdrobnienie i dzielenie populacji przez ciągły komunikacyjny powoduje mniejsze zróżnicowanie genetyczne i gorszą kondycję zwierząt na poszczególnych terenach. Niekorzystny wpływ wywierają na nią zamieszczanie (zwłaszcza pestycydami) i osuszenie terenów, na których się rozmnaża.

OCz LC

Oznaczenia / Signs

status ochrony:
(na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183)

- OC** ścisła ochrona gatunkowa
- OCz** ścisła ochrona gatunkowa - gatunki wymagające ochrony czynnej
- OCz** częściowa ochrona gatunkowa
- LC** status w Czerwonej księdze gatunków zagrożonych IUCN: (least concern) - najmniejszej troski

OLSZTYN OGRÓD Z NATURE MIEJSKA INFORMACJA TURYSTYCZNA TEL. + 48 89 521 03 98 BEZPIECZNY OLSZTYN CENTRUM POWIADAMIANIA RATUNKOWEGO TEL. 112

QR code

Zeskanuj kod i pobierz aplikację na urządzenia mobilne www.gorkajasia.olsztyn.eu

www.visit.olsztyn.eu

Fundusze Europejskie Program Regionalny RZECZPOSPOLITA POLSKA WARMIA MAZURY Zdrowe życie, czysty zysk Unia Europejska Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Ochrona różnorodności biologicznej z elementami ekoedukacyjnymi na terenie przy ul. Jagiellońskiej/Poprzecznej w Olsztynie